

Åmli 4. des. 2007 kl. 19,00
Åmfoss kafeteria

Bygde-Norge og rovdyrkampen

Av sivilagronom Jørgen Høgetveit, i www.Kommentar-Avisa.no – 06.12.07

God kveld og takk for invitasjonen til å si noen ord om denne brutale kampen Bygde-Norge har blitt påført siden ca. 1991. Men det begynte på andre områder og naturressurser lenge før – en kamp som etter min mening sikter mot en total omstrukturering av samfunnet vårt på en rekke områder – om de kommer til veis ende. Derfor satte jeg etter første samtale ”Bygde-Norge og rovdyrkampen” som er litt videre enn siste innkallinga, men jeg tror det passer godt likevel. Det er en kamp som bare blir verre og verre om den ikke møter riktig motstand fra sannheten, lov og rett. Dere har allerede fått smake deres rikelige del av den her i Åmli – men også mange andre steder rundt i landet vårt er det mange som har det vondt.

Skal man si noe fornuftig om dette tema - noe som jeg håper monner – må man ikke la seg fange inn av alle de brutale situasjoner som for eks. dere har møtt i heia med nærmest en slagmark av ihjelrevne sauer, forgifta vann og folk osv. Når en mister 320 lam og godt 70 sauer, får truet livsmiljøet ellers osv, er det klart at dette trekker fokus til seg av følelser og forferdelse. Man blir nedfor, trøtt og depriment, men det er likevel ikke hovedsaken selv om det oppleves som det verste. Rovdyrkampen er dypest og bredest en kulturkamp og krever derfor en bred og dyp tilnærming. Det bekreftes for så vidt av to forskere i NINA – Olve Krange og Kjetil Skogen som sier: ”Rovdyrkrangelen - - viser bygdefolks kulturelle motstand mot sentralmakten”. - - ”Folk mener de blir behandlet på en nedlatende måte. Sett fra deres synsvinkel er rovdyrdebatten (som forutsetter vern av rovdyr) et typisk eksempel på den urbane middelklassens bestrebelser på å korrigere og forme ”vanlige folks” holdninger og praksis.” De omtaler det som et forsøk på ”barneoppdragelse” mot ”Folkelig erfaringskunnskap som er underordnet kunnskap produsert vitenskapelig” - - - og der ”tas folkelig kunnskap bare unntaksvis på alvor”. Nationen.no 29.10.2007.

I tillegg kommer ferske meldinger som et foreløpig punktum om at den nye Dyrevernloven blir brukt til å fordrive sauen fra utmarksbeitene over ”store deler av landet”, selvsagt mer uten erstatning! Og fra nabolandet forteller de at ”Bygdene i Sverige styres etter urbane prinsipper.” Instituttet Nordregio med to forskere har lagt fram en stor rapport som oppsummerer som nevnt. Dette skjer selv om svensk landbruk nå er ”spredt og spet” og innvirker lite på miljøet. Derfor kommer trusselen ”fra fraflytting og tilgroing” sier de. Vi trenger sann og livsbærende kunnskap for hele Norges del!

Hovedsaken er altså hva som skjer med Bygde-Norge, Norges utmark og årsakene til det og hvilke konsekvenser det får for livsmiljøet, utmarka, produsentene av mat og råstoffer og folkets fremtid med forsyninger etc.

Spørsmålet vi bør stille oss, er hva vi har hatt av rett og forvaltning – og hva skjer nå fra det lokale, til det nasjonale og de internasjonale relasjoner? Historieløshet er farlig – helhetsperspektiver viktige! Altså hvordan skal man eie og forvalte utmarka og Bygde-Norge? Oversikt og helhet må fram til de som har lovgivnings- og forvaltningsmakt slik at de igjen forstår hva de gjør mot nasjonens framtid og bærekraft. De må inn på teppet – for å si det slik. ”Når kusken blir gal” sa Luther – da må folket tale han til rette – og hos oss ut fra Grunnlovens kristenrett som bygde oss opp fra 1814. (Vi kommer tilbake til dette.)

I. Først: Hva ville våre forfedre med Norge (de som desimerte rovdyrbestanden) og hva har vi hatt?

Arealene, forvaltningen og produksjonen fra dem er avgjørende viktig. Norge er bl.a. 97 % utmark med fotosyntese, som i samspillet jord, luft, sol og planter har skaffet oss mat og råstoffer. Tar vi med den dyrka jorda – så er det ca.58% av jordas overflate som gir oss alt av mat og råstoffer minus mineraler og fisk som henholdsvis kommer fra fjell og vann. Disse ressursene har i Norge vært fordelt på mellom 150 – 200 000 grunneiere etter at den katolske feudalmakt - som satt på mellom 50-70 % av jordgodset - ble brutt i 1537 og ny protestantisk rett ble innført og arealene fordelt til folket som siden har drevet en forvaltning av arealene som er noe av det beste i verden. Forvaltninga av arealene i Norge førte bl.a. til at Norge fra å være et u-land på bunnen av europeisk helsestatistikk rundt 1800 – utviklet seg til den friskeste velstandsnasjon rundt 1905 på grunn av den **sosioøkonomiske utvikling vesentlig basert på Norges arealer som ga mat og klær, hus og hygiene og tok vare på livene.** (Leger fantes omtrent ikke og dårlig utstyr og kunnskap hadde de og bodde i byene, mens over 90% av folket bodde på landet) (Statsfysikus Meldby og prof. K. Alnæs.)

Den stående skogkapital er økt med 50-70% fra ca. 1920 åra. Unikt i verden som raserer sine skoger. Fordelingen av arealene er en grunnleggende del av denne utviklingen og maktfordeling i landet – og er derfor inntatt i Grunnlovens § 105 og odelsretten i § 107 samt forvaltningsrett i § 101. Dessuten er det gammel norsk rett helt tilbake til Gulatingsloven ca.1350. Makten skal være delt og gir den nødvendige frihet og motivasjon – ellers går det galt i enhver nasjon, sa allerede den rettslærde Montesquieu, noe han hadde lært av engelsk kristenrett.

Produksjonen av arealene med god forvaltning som gir mat og råstoffer, er det som bærer det meste av den økonomiske aktiviteten i verden. **I Norge produserer bare saueholdet ca. 13% (ca. 23 mill kg) av vårt beste og reneste kjøtt i et land med stigende underskudd av kjøtt og melk og en sulten verden med store kornunderskudd og naturødeleggelser. Eggehviten av kjøttet tilsvarer noe bortimot Norges kystfiske og målt i förmengden ca. ¼ (ca 800 000 da) av Norges kornareal.**

Så kommer skogavkastningen og viltet i tillegg – samt all den mer udefinerbare bruken av utmarka som likevel er veldig verdifull for livene våre selv om det ikke kan settes en kroneverdi på den. Trygve Haugeland spurte meg under en lengre tur vi hadde til Etiopia hva som var Norges største og viktigste ressurs. Vann kom jeg rimelig raskt på – men han pekte på **areal/plass pr innbygger – altså utmarka vår** - i en etter hvert meget trang verden. Og denne marka pleidde bonden og dyremulen vel.

I dag arbeider mange forskere ute i verden med hvordan vi skal kunne utnytte beitegraset bedre – fordi det er den siste store **proteinkilden for folk** – når mye av det andre svikter. Det er det stort sett bare dyremulen og drøvtyggermagen som kan gi oss. Det blir ikke enkelt å få til om rovdyrene skal fortsette å herje. Og jeg vil nødig være assosiert med rovdyrentusiastene når underskuddene melder seg for fullt i steinrøysa vår her nord.

I tillegg opprettholder denne unike beitekulturen det vakre og velpleidde **kulturlandskapet** som gjør det trivelig å bo i landet med en særlig spredt

bosetning. ”Du kan leve lenge uten skjønnhet, men du lever ikke godt”, sa den legendariske red. A. Berg.

Og skjønnheten er en ting, men enda viktigere er fremkommeligheten som reduseres kraftig langt til fjells p.g.a. gjengroing og nå klimaendringer. Med mye store rovdyr i landskapet blir også bruken av utmarka kraftig redusert fordi folk rimeligvis er redde for eget liv og helse.

Videre advarte den svenske biologen Ingløg - som fikk Nordisk Råds pris for sin oppgave om norsk beitekultur for noen år siden - kraftig mot ødeleggelsen av den norske beitekulturen. Han påpekte at 50% av planteartene befant seg i skogene og 50% i beitelandskapet. Der befinner også en rekke av rødlisteartene seg – og de også vil forsvinne med beitekulturen, hevdet han.

Prof. Nekvitne på Ås sa - da den nye rovdyrpolitikken kom - at om den ble gjennomført – ville ca. 50% av Norges beste beiter gå tapt for beitedyra i landet. Dette var en oppsummering av de viktigste sider av hvilken betydning utmarka – 97% av landet vårt har - **rett eid og forvaltet**. Dette gir uvegerlig perspektiver over hva som skjer i landet vårt nå.

Spredt eierskap - godt sikret i Grunnloven - har gitt oss en god frihet og orden i forvaltningen av arealene og naturressursene – også utmarka i Norge – som har tjent både bøndene og resten av folket godt gjennom generasjoner, men nå er de truet av et nytt regime som ikke lover godt. Jeg kommer tilbake til hva tidligere statsminister Per Borten og statsråd og fylkeslandbrukssjef Trygve Haugeland sa om Norges saken i Norges første resursmeldning i sekstiåra.

II. Altså: Hva skjer nå med bl.a. bortimot frislipp av de store rovdyrene og en rekke andre angrep på eiendomsretten?

1. Først av alt - hva skjer med sannheten og retten?

Det som kanskje skremmer meg mest, er det forhold mange av de som nå presser bonden ut og nye tanker og interesser inn, står for – i forhold til sannheten og gammel norsk rett. De folkevalgte organ som får sin makt fra folket i frie valg (folkesuverenitetsprinsippet) **gir ikke noe folkevalgt organ makten til å ta makten fra folket igjen og ikke med makt og lurerier**. Grunnloven er vårt felles rettsfundament for **vår felles sannhet og rett av frihet og orden** som de skal tjene oss ut i fra.

- a. **For eks. rovdyrenes farlighet** er en sannhet som underslås inntil katastrofene skjer, som ved flere bjørneangrep i Finland og Sverige nylig. Ulv og bjørn er overhode ikke farlig, maler man inn igjen og igjen. Nylig drap en ulv et 200 kg tungt storfè og særlig kampdyktig. Vi har ikke hatt dødelig angrep på menneske i Norge i det siste århundre heter det. Nei, selvsagt ikke for da var rovdyrene stort sett utryddet. Men før den tid vitner aviser og kirkebøker om drap av voksne og barn og bufè. Nå er det også kommet en bok om saken. Man må bruke løgn mot historien og bondevettet – for å fremme rovdyrsaken. Hvorfor? Hva driver disse folkene? Hva slags menneskesyn ligger i bunnen? Er det bare sektoriell – en enøyd kunnskap (Nordhus om eksperter) eller dypereleggende ideologier?
- b. **Nok et eks. på at sannheten går under**, er ulvestammen i Norden og **DNA**. Uppsala Universitet har til fulle dokumentert ved pulpaprøver (tannkjerner) fra opprinnelig musèumsulv og dagens ulv, at sistnevnte

er ulv innvandret fra Baltikum og er del av den russiske stamme på over 70 000 ulv, overhode ikke utryddingstruet. Denne ulven er større og dermed farligere enn den opprinnelige nordiske ulven. I alle andre sammenhenger stopper vi all innvandring av og flytting av fremmede gener. Vi ønsker heller ikke inn mårhund eller villsvin, men fremmed ulv får rom nær sagt med alle midler til stor plage for folk, bufe og eiendomsforvaltningen. Bernkommisjonen pålegger oss for øvrig ikke å gjeninnføre utgåtte dyr. Dette sa tidligere eksepdisjonssjef Lyche om Bernkonvensjonen. Vi er ikke pålagt å frede dyr som ikke var der da vi skrev under. Hvorfor vil de nå ha dem inn?

- c. **Fra sentralt hold** hevder man at man skal ha rovdyrsoner hvor da rovdirene skal holde seg innenfor bestemte grenser. Sannheten er at rovdirene går etter maten. Har de gjort tomt bord et sted søker de videre og de er raske til beins. Så vidt jeg har brakt i erfaring bruker et ulvepar nesten 1 elg om dagen (dvs et alfapar, som er to lederdyr en hunn og en hann. Kilde: Nationen.no 07.10.06) – og da må man fort forsyne seg av sau og trekke videre utover. Rovdyrsoner er med respekt å melde tøv – som også praksis viser.
- d. **Ufølsomheten** overfor de som blir plaget av dette er også et frem-tredende trekk hos disse folkene. A. Øverland formulerte gammel norsk holdning: ”Du skal ikke tåle så inderlig vel, den urett som ikke rammer deg selv”. På meg virker det som man i en ny ufølsom pengejakt blåser dette en lang marsj bare de nye tankene kan nå fram og bondemakta knekkes. ”Av og til kan man lure på om myndighetenes egentlige ønske er å få oss til å slutte med denne næringa, sier Waalberg.” en bonde fra Grue. Nationen 26.7.07. Slik oppleves det.
- e. **Dokumentasjonskravet.** Man vet at på varme dager vil et sauekadaver mer eller mindre forsvinne i løpet av 2-3 dager. Selv om du får tak i kadaveret som det er litt igjen av, skal du ha toppekspert for å kunne påvise dødsårsak. Det har jeg sett ved selvsyn ved undersøkelsen vi hadde i Hornnes Vesthei som Landbrukskontoret i samarbeid med bønder og UIO hadde i nittiåra. Etter få dager er det få eller ingen mulighet til å dokumentere noe som helst og dermed ingen erstatning selv om det er myndighetene som har sluppet rovdyra inn på din eiendom.
- f. **Utelatelsen av de store perspektivene** om mat, råstoffer og rett m.m. som jeg nevnte innledningsvis, og som rovdyrpolitikken er en del av, både i forhold til det gamle Retts-Norge og vår fremtidige bærekraft, hører man sjelden eller noe om fra rovdyrhold. Kanskje det begynner å skje en viss oppvåkning i noen kretser – nå som matprisene raser i været for antagelig ikke å roe seg mer i vår tid, sier de som følger utviklingen tett.
- g. **Underkjennelsen av solid forskermateriale** som bl.a. Ivar Mysterud har fremskaffet – bl.a. den undersøkelsen vi hadde i Hornnes Vesthei som slo fast at rovdyr tapene var på 40% omtrent likt til gaupe og ørn. Dette var før ulv og bjørn kom inn. Det kunne vi kanskje leve med, men når ulven kommer, da blir det alvor, sa Mysterud. Det har jo dere sett ved selvsyn. Andre undersøkelser fra hans hånd viser opptil 70% tap ved rovdyr. Normaltap på skogsbeite skal ikke overstige ca. 3% og hei-/fjellbeite under 2% så vidt jeg husker. Men disse sannheter prater

man også bort og snakker om forebyggende tiltak hvor de fleste til denne dag stort sett har vist at ikke fungerer.

- h. Sannhet og usannheter generelt: Vær klar over at vår Grunnlov av 1814 i betydelig grad har sin basis i mosaisk lov. Rabbiner Askenaze ble så begeistret for denne loven og den frihetsånd våre fedre hadde vist, at han like godt oversatte Gr.l. til hebraisk. Og i rettskilden Skriften står det bl.a. følgende om sannhet og løgn** hos en av de gamle profeter: ”Derfor er retten blitt holdt tilbake, og rettferdigheten står langt borte; for sannheten har snublet på **tingstedet, og det rette kan ikke finne inngang, og sannheten ble borte -**”. Es. 59, 14. Det er intet nytt under solen – og ”menneskehjertet er så evig og uforanderlig det samme,” skrev Sigrid Undset. En fortvilet og forferdelig situasjon som dere virkelig har fått kjenne innpå livet her i Åmli. Og i Hornnes Vesthei hvor 26 bønder slapp sauene før, er det nå 3 tilbake! Det skulle være slik at: ”Nåde og sannhet skal møte hverandre, rettferd og fred kysse hverandre, Sannhet skal vokse opp av jorden og rettferd skue ned fra himmelen.” Salme 85, v. 10-11.

III. Så langt om sannhet og rett, men hva skjer med naturen?

Kort fortalt: Det er et faktum at kulturlandskapet i Norge – også på Agder – er skapt av **dyremulen og ljaen**. Bare en byboer kan tro at naturen kan konserveres som et museum. Biologien vokser og gror gjennom asfalt og tar tilbake det som blir forlatt av den kultiverende bonde. Jeg kunne sitert fra Bondesangen av Caspari, men dere kan lese den selv senere i noe av det som er lagt ut. Nå siterer jeg heller et gammelt stev fra Telemark:

Sætervegen

Eg kan hugse sætervegen,
Der vi rusla eg og far,
Når vi skulle sta å gjæte.
Eller stad å gjære gard.

Ujamn steinut, full av dike
Gjekk han øver mo og myr,
Han var vorten slik med åra
Etter tråkk av folk og dyr.

Some stader var det kvile,
Og der sette vi oss ned
hadde børene i frå oss.
Kvile oss, ei stund i fred.

Når vi kom til seterjellen
Var det ikkje langt igjen,
og vi kunne sjå det blenkte
vent i sætergras og tjenn.

No er sætervegen borte
Tida skifter, litt om send
Ingen gjekk på sætra lenger
Og så grodde han igjen.

Sigrid Undset var i Stockholm for å motta Nobels Litteraturpris i sin tid. Hun ble viste Gamle Staden, og det ble vel forventet noen ord om hvor vakker den var. Det kom tørt: ”Jeg liker ikke byer jeg.” **Kulturlandskapet har et helt annet mangfold og skjønnhet og bærekraft** – enn det bestemor til Trygve Haugeland sa om Oslo da hun hadde vært en svipptur innom. ”Det var nå ei skikkelig steinrøys”. (Gordon Johnsen og Einar Lundby om lynghiene på Agder kontra potetåkeren på Toten)

IV. **Hva skjer med produksjonen på arealene og norsk selvforsyning i en sulten verden?**

Det er ikke nok med at store deler av de 97% av norsk utmark med den enorme **førproduksjonen blir liggende unytta i utmarka** ettersom buføet forsvinner. Det er ikke bare den utnyttelsen som tar slutt, for flere og flere bønder gir opp, og dermed blir mer og mer av den **dyrka jorda liggende brakk**. Riktignok blir mye leidd ut, men der går også ei grense.

Med rovdirenes herjinger i saueflokkene **forsvinner for det første mange dyr** og mye godt kjøtt, men verre er det at viktig og **verdifullt dyremateriale** for videre avl og produksjon forsvinner, og **produksjonen blir kraftig satt tilbake** for lang tid. Dette blir lite eller ikke erstattet.

Jeg laget en tittel til tidligere gen. sek. Dagfinn Drabløs i Sau- og Geitealslaget som het: ”**Bygde-Norge uten bufø og beiter**”. Han talte på et stormøte på Evje og syntes tittelen var drastisk, men mente at den aldeles ikke var urealistisk. Det ville skje. Når man så kobler bort **de beste praktiske naturforvaltere – bøndene** - fra utmarkas fotosyntese samt drøvtyggervommas utmerkede produksjonssystem – som har tjent oss godt i tusener av år – så er det ekstremt dumt og spesielt i den tiden som nå utvikler seg. Og så må vi til å fylle opp atmosfæren med CO₂ fra langtransportert kjøtt.

En annen sak er at selv om vi har penger – så lenge det varer – krakktendensene dukker stadig opp – er det likevel ikke sikkert at andre nasjoner vil selge oss mat som de selv trenger.

V. **Hva skjer med jakta på matnyttig vilt og inntjening på attåtninger?**

Da statsråd Øyungen kom til makta godt 1990, fikk vi Øyungenmilliarden som skulle gå til attåtninger og utelukkende det. Ikke ei krone fikk vi overføre til tradisjonelt jordbruk. Ikke minst var vekstnæringene i skuddet hvorav utmarksnæringene med **turisme og skogbruk var i fokus**. Det skulle kompensere for den kraftige nedtrappingen av jordbruket som Bygde-Norge nå skulle gjennom. Fra Dep. visdomshold skrev de nemlig i **1992 i ”Kulturlandskap og Jordbruk. Virkemidler rettet mot kulturlandskapet i Norden**: ”I de neste 10-20 årene tyder mye på at kulturlandskapet i Norden står foran store endringer. Dette skyldes særlig at store jordbruksarealer kan bli tatt ut av drift. Avhengig av **rammebetingelsene for det nordiske jordbruk vil mellom 10-50% av dagens oppdyrkede areal kunne tas ut av jordbruksdrift. Det betyr mellom 9 og 45 millioner da dyrket jord, eller en til fem ganger Norges totale dyrkede areal.**” Slike rammer er man helt bevisst i god gang med å skaffe Bygde-Norge bl.a. ved hjelp av rovdirene, men også flere andre virkemidler. Nedleggelse av 3-4000 bruk i året vitner om det.

Men hvordan skal det være mulig å bo og utnytte potensialet i utmarka, spesielt til turisme men også skogsdrift, når skogene fylles opp med farlig rovvilt, og

storviltet samt jakthundene blir spist opp av rovdyrene, og rovdyrene trenger endog inn i fjøsene og bomiljøet som vi har eks. på.

VI. Hva skjer med bomiljøet og bosetningen?

Hva som skjer med bosetningen, ser vi eksempler på flere steder i Norge, bl.a. Lierne i Trøndelag som har vært under stort rovdyrpress lenge. Utflyttinga av bygdene der oppe har allerede kommet godt i gang. Man orker ikke lenger slitet, tapene og usikkerhet og angsten for barna og seg selv. Man kan selvsagt le av deres frykt – der man sitter trygt plassert, helst urbant i landet. Men frykten er ikke så lett å fordreie – for den er subjektiv – og blir kraftig underbygget av stygge meldinger og tap av dyr og drap av folk.

VII. Statsminister Per Borten og tidligere fylkeslandbrukssjef Trygve Haugeland fra Lyngdal var de første som laget en ressursmelding i Norge. Borten anså en slik kartlegging av naturressursene så viktig at han nevnte den i alle sine nyttårstaler til folket. **De mente begge at det ”kunne bli skjebnesvangert” for en nasjon ikke å ha oversikt over naturressursene for mat- og råstoffproduksjon. De anbefalte opprettet et **Naturressursdepartement**. Siste dagen Borten var statsminister, overleverte det bredt sammensatte Haugelandutvalget Ressursmeldingen. Bratteli tok over, og ikke lenge etter laget Ap et **Miljøverndepartement** – som Haugeland aldri ville akseptere var hans ide. Dette Dep med sine folk og ideer sammen med sitt Direktorat i Trondheim og Miljøvernavdelinger på fylkene er det nå som plager Bygde-Norge uten folkevalgt styring. Det viser hvor retten og Norges basis i folkestyret har tatt veien. Embetsmannsveldet avvirket Norge fra Bondetinget i 1833 og O.G. Ueland (han med Bibelen og Grunnloven) og Formannskapsloven av 1837. Makten ble flyttet til folket i frie valg. Det er på tide at folket ut over bygdene kaller sine folkevalgte inn på teppet og foreholder dem hva Grunnloven sier om menneskevern og rettsvern og de menneskerettene som er listet opp der fra § 96 og utover med basis i § 2 og det menneskesynet.**

VIII. Hva gjør man så?

Jeg er – som dere vel har forstått, ingen tilhenger av opprør og revolusjon – men sann argumentasjon basert på vår gamle rett. Vi må - som jeg åpnet med – skaffe oss et skikkelig og velbegrunnet helhetssyn hvor tingene henger sammen – og foreholde våre tjenere det - både de folkevalgte og tjenestemennene – for det er folket de er valgt av og tilsatt for å tjene – ikke herske over med makt og det som nå sterkt oppleves som undertrykking og en trussel mot vår felles fremtid.

Et nytt Grunneierlag er nå dannet i Aust Agder med Anders Løvland fra Haugsjø i spissen – for øvrig en nær slektning av den gamle Grunnlovs-kjempen Jørgen Løvland fra Evje. Sistnevnte var med å flytte makten fra preste- og embetsstyre tilbake til folket i samfunn og menighet i frie valg. Så flyttet de kongemakten fra Sverige tilbake til Norge slik at Norges kongestol og lovgivning med rettshåndhevelse kunne skje av og blant vårt eget folk til folkets beste. De gjorde det i fred – selv om det var harde nappetak. Grunneierlaget som nå er dannet, fikk nylig et godt, men et kort møte med Agderbenken og fikk sagt dem en god del sannhetsord fra vår gamle rett – som vi opplevde falt i rimelig god jord. Det var folk med også fra Telemark og

Rogaland – hvor det nå organiseres flere slike lag som vil ta opp norsk folkestyrt rett på bred basis – selvsagt for å forsvare den enkelte grunneier – men ikke minst den gamle norske frihet og orden vi har i Grunnloven, den samfunnsorden som har båret vårt folk og bevist sin bærekraft i flere hundre år, og som vi ikke for noen pris må miste.

Vi håper at dette kan utvikle seg til en kraftig lobbyorganisasjon i samarbeid med bøndernes andre organisasjoner. De har støttet godt opp både i fiskesaka til Harald Kvålen, tomtefestesaka, begge i Høyesterett – men med foreløpig dårlig resultat. Nå kommer kraftverksaka fra Evje for Høyesterett i januar – og det skal bli spennende å se hvordan småfossene i Norge som kan bygges ut til mellom 40 - 50 Altakraftverk med ren og god kraft, blir behandlet.

Det vi nå har snakket om, er dypest sett en **dyp kulturkonflikt** – en kamp mellom det gamle bygde-Norges tenkning og forvaltning og verdier, og den som stammer fra en urban økologisk tenkning med flere ideologiske røtter som ikke lenger setter mennesket i sentrum, men har et helt annet menneskesyn. **Jeg gjentar:** To forskere i NINA – Olve Krange og Kjetil Skogen sier: ”Rovdyrkrangelen - - viser bygdefolks kulturelle motstand mot sentralmakten. - - ”Folk mener de blir behandlet på en nedlatende måte. Sett fra deres synsvinkel er rovdyrdebatten (som forutsetter vern av rovdyr) et typisk eksempel på den urbane middelklassens bestrebelser på å korrigere og forme ”vanlige folks” holdninger og praksis.” De omtaler det som et forsøk på ”barneoppdragelse” mot ”Folkelig erfaringskunnskap som er underordnet kunnskap produsert vitenskapelig” - - - og der ”tas folkelig kunnskap bare unntaksvis på alvor”. Nationen.no 29.10.2007.

Men tenker man vidt og langt – ikke kort og trangt – vitner utviklingen både innenlands så vel som utenriks at vi trenger å besikke vårt norske hus på sikker grunn – vårt euccos – (det greske ord for hus og ordroten både i økologi og øko-nomi =forvalte) Den historie vi har snakket om nå, er en økologi og økonomi som har bevist sin bærekraft for Det norske hus gjennom lange historiske tider. La oss ikke glemme vår arv og historie og dømmes til å gjøre dumhetene om igjen om de er aldri så ”vitenskaplige”. Takk for oppmerksomheten.

*****

(Jeg regner med at noe av dette er så vidt ukjent stoff for de fleste av dere – at jeg har trykt opp innlegget slik at dere kan ta det med dere og arbeide videre med tankene for å bygge opp en virkelig og effektiv motstand. Jeg har også lagt ut en del småskrift som dere kan ta med gratis så langt det rekker. Det ligger også en del hefter der om retten. De koster kr. 45,- pr stk.)